

Historia Ulanowa



Ulanów – siedziba Gminy i Miasta, pięknie położona w widłach rzek Sanu i Tanwi, w północnej części województwa podkarpackiego, pośrodku powiatu niżańskiego. Jako osada istniał już około 900 lat temu. Najstarsza wzmianka o Ulanowie pochodzi z krótkiej wzmianki Jana Długosza w „Liber Benefitiurum”, gdzie osadę tą nazywa autor „Szan Przewoszcz” przy opisie Bielin. Długosz traktuje tę osadę jako targowisko wsi Bieliny.

Ulanów jako osada istniał już około 900 lat temu. Najstarszy zapis o Ulanowie pochodzi z krótkiej wzmianki Jana Długosza w „Liber Benefitiurum”, gdzie autor przy opisie Bielin osadę tą nazywa „Szan Przewoszcz”.

Założnikiem osady było targowisko położone przy przewozie na Sanie w pobliżu ujścia Tanwi do Sanu. W 1616 roku podczaszy ziemi przemyskiej Stanisław Ulina Uliński otrzymał od króla Zygmunta III zgodę i moc na założenie miasteczka Ulina z prawem magdeburskim i przywilejem na trzy doroczne i dwa tygodniowe jarmarki. Nazwa miasta z czasem zmieniona zostaje na Ulanów.

Rozkwit Ulanów zawdzięcza rozbudowanemu rzemiosłu szutniczemu i silnemu ośrodkowi flisackiemu. U ujścia Tanwi do Sanu znajdowała się przystań rzeczna zwana „palem”, do której zawiązały statki żeglugi śródlądowej. W warsztatach szutniczych budowano i naprawiono statki, w szczególności specjalizowano się w budowie galarów. Gdy Ulanów był miastem, pobudowano spichlerze i stał się on wtedy prawdziwym portem dla rozległych terenów Ziemi Bełskiej, Podola, Ziemi Czerwieńskiej. Ruchliwość portu w Ulanowie odzwierciedla nadane mu wtedy miano „małego Gdańska”.

W XVII wieku powstają tu cechy kuśniersko-krawiecki i cech szewski. Na początku XVIII wieku zostaje powołany cech retmański i sernicki. Miał on wielki wpływ na to, co działo się w miasteczku. Przygotowywał młodych ludzi do prowadzenia spławu Sanem, Wieprzem, Bugiem, Narwią i Wisłą do Torunia, Grudziądza i Gdańska. Od tego czasu stał się Ulanów stolicą polskiego flisactwa.

W latach wojen szwedzkich w XVII wieku Ulanów ucierpiał od najeźdźców. Podobnie było w następnym wieku, kiedy to różne wojska łupily miasto. Mimo to Ulanów nie upadł. Po rozbiorach Polski miasto znalazło się pod panowaniem Austrii. W okresie

Urząd Gminy i Miasta w Ulanowie

wojen napoleońskich Ulanów wystawiał żołnierzy, którzy walczyli o odtworzenie państwa polskiego. W mieście w roku 1809 – przez krótki czas znajdowała się siedziba księcia Józefa Poniatowskiego dowodzącego polskimi wojskami. Ma Ulanów swoich bohaterów, którzy walczyli w powstaniu listopadowym i styczniowym. Mogiły ich są pielęgnowane na miejscowym Cmentarzu Parafialnym.

Miasto w ciągu wieków nawiedzały różne nieszczęścia i kataklizmy. Niszczyły mieszkańców liczne epidemie. Największa – cholery – rozprzestrzeniła się w pierwszych latach po powstaniu listopadowym. Choroba ta zdziesiątkowała ludność Ulanowa i okolic. Często zabudowania w Ulanowie pochłaniały pożary. Te największe, które miały decydujący wpływ na losy miasta miały miejsce w roku 1823 i 1886, a także później w czasie pierwszej wojny światowej, kiedy to spalił się cały Rynek i część miasta.

Wskutek małej liczby mieszkańców oraz w wyniku sporów politycznych, na wniosek Starosty Niżańskiego, Wojewoda Lwowski w 1934 roku odebrał Ulanowowi prawa miejskie. Po długich i usilnych staraniach władz i mieszkańców, dzięki pomocy i przychylności ówczesnego Marszałka Sejmu oraz dyrektora Urzędu Rady Ministrów z dniem 1 stycznia 1958 roku Ulanów odzyskał utracone prawa miejskie.